Brochure Ssst!
In de Schildersbuurt

Waar gaat deze brochure over?

Deze enquête, uitgevoerd door studenten Communicatie- en Informatiewetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen (RUG), heeft als doel inzichtelijk te krijgen hoe bewoners tegen overlast in de wijk aankijken. Het onderzoek is tot stand gekomen dankzij de Wetenschapswinkel Taal, Cultuur en Communicatie, met directe input van buurtbewoners, medewerkers van de gemeente Groningen en Wij Groningen.

Wat hebben onze studenten gedaan?

Zo'n 100 studenten Communicatie van de RUG voerden tussen november en december 2023 een vragenlijstonderzoek uit. Eerst flyerden de studenten in groepjes in de wijk. Daarna gingen ze met een Knols Koek onder de arm bij de deuren langs. Buurtbewoners konden de vragenlijst invullen via een QR-code op de flyer en werden tevens huis-aan-huis benaderd om aan het onderzoek mee te doen. Op deze manier zijn er in totaal 602 enquêtes afgenomen.

Waarom dit onderzoek?

De Schildersbuurt is een wijk met meer dan 6000 bewoners. Veel van deze bewoners zijn studenten. Mede hierdoor kampt de wijk al een geruime tijd met geluidsoverlast. Dit onderzoek wil voor alle betrokkenen in de wijk inzichtelijk krijgen in hoeverre de overlastmaatregelen in de wijk aanslaan.

Wat nu?

Dit onderzoek geeft inzage in hoe buurtbewoners tegen overlast, de overlastcampagne en leefregels aankijken. Ook geeft het praktische adviezen voor alle betrokkenen in de wijk - van gemeente tot politie, maar ook voor buurtbewoners zelf.

Waar is alles begonnen?

Om de problematiek ‘geluidsoverlast’ in de Schildersbuurt in perspectief te plaatsen, is het belangrijk te beginnen bij de historische ontwikkelingen in de wijk.

1875/1900 Map van de Schildersbuurt

In de 19e eeuw onderging Groningen een flinke transformatie. De bevolking groeide en dus groeide de stad mee. Voormalige fortificaties verdwenen en er verrees een nieuwe wijk: de Schildersbuurt.

1970s Taco Mesdagplein

Demografie: toen en...

De Schildersbuurt is al heel lang een aantrekkelijke buurt voor studenten, blijkt ook uit de bevolkingsgegevens van de gemeente. In 1971 bestond de buurt uit zo’n 4600 bewoners, waarvan meer dan 35% jongeren (15-24 jaar).

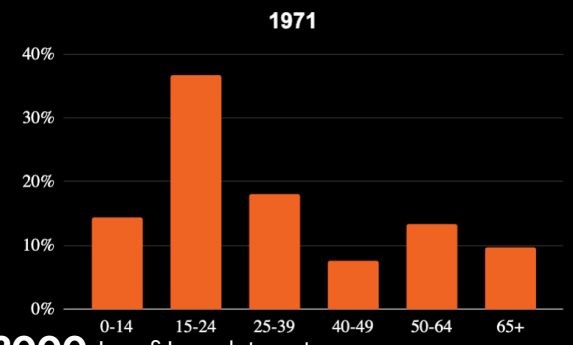

2000 Jozef Israelstraat

Met de start van het nieuwe millennium kreeg de Schildersbuurt een grote groep nieuwe bewoners. Hoewel het aantal jongeren relatief gelijk bleef aan de jaren ‘70, zakte het aantal kinderen aanzienlijk (van ongeveer 15% in 1971 naar minder dan 10% in 2000).

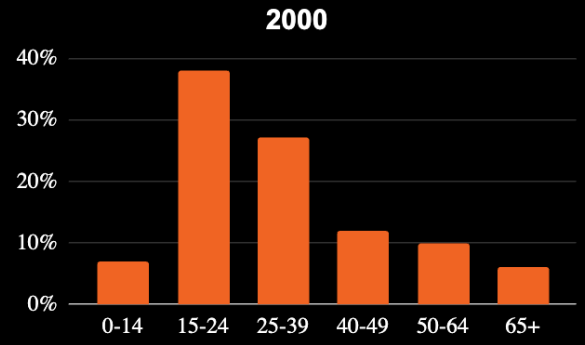

... nu

2024 Poster van de Ssst campagne

Tegenwoordig is de Schildersbuurt nog steeds een van de levendigste en mooiste buurten van Groningen. Toch is de bevolkingssamenstelling aanzienlijk veranderd. Het aantal kinderen in de buurt daalde verder, net als het aantal volwassenen in de categorie 40-49.

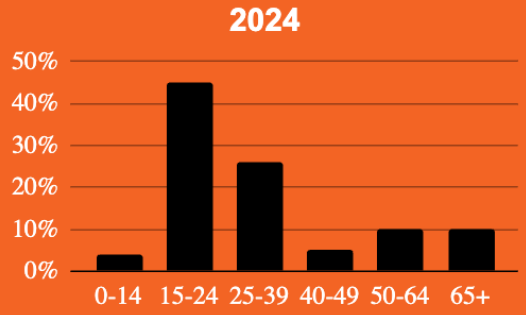

Inmiddels is de groep 50+ groter dan de groep 40-49. Dit kan betekenen dat permanente bewoners die in de wijk zijn gebleven ouder zijn geworden, maar dat er geen nieuwe aanwas aan jonge gezinnen bij is gekomen. Tegelijkertijd is het aantal jongeren (15-24) in de wijk gegroeid naar bijna 45%.

Achtergrond

Tegen deze demografische ontwikkelingen kunnen we de resultaten uit deze enquête projecteren.

Samenstelling van buurtbewoners

Studentificatie

Ongeveer 40% van alle geënquêteerden is voltijdstudent. Als we deze gegevens afzetten tegen de demografische ontwikkelingen in de wijk, dan lijkt de Schildersbuurt in toenemende mate te studentificeren. Hiermee bedoelen we dat het percentage studenten in de wijk de afgelopen 50 jaar is gegroeid.

Internationalisering

Niet alleen is het aandeel studenten in de wijk groot, ook het aantal internationals (student en expat) is groter dan misschien wordt gedacht. Ongeveer een kwart van alle vragenlijsten zijn in het Engels ingevuld.

Slaat de campagne aan?

Allereerst een antwoord op de oorspronkelijke vraag: slaat de SSST!-campagne aan?

Dit bord...

...heeft een duidelijke boodschap

Studenten 62,4% eens
Werkenden 65,8% eens
Gepensioneerden 66,2% eens

...heeft een mooi ontwerp

Studenten 42,3% eens
Werkenden 43,3% eens
Gepensioneerden 37,8% eens

...is informatief

Studenten 44,1% eens
Werkenden 48,4% eens
Gepensioneerden 54,0% eens

...motiveert mij tot opvolgen van deze buurtregel

Studenten 30,0% eens
Werkenden 44,3% eens
Gepensioneerden 45,9% eens

...zou altijd in de buurt opgehangen moeten blijven

Studenten 29,5% eens
Werkenden 38,4% eens
Gepensioneerden 57,8% eens

Ervaringen omtrent overlast

Algemeen: overlast in de wijk

Bijna **50%** van alle buurtbewoners ervaart **soms** overlast in de wijk. Rond de **21%** van de bewoners ervaart **vaak of bijna altijd** overlast.

Maar wie ervaart het het meest?

Om dit te beantwoorden kijken we eerst hoe de **beroepsverdeling** in de wijk is.

Beroepsverdeling in de Schildersbuurt

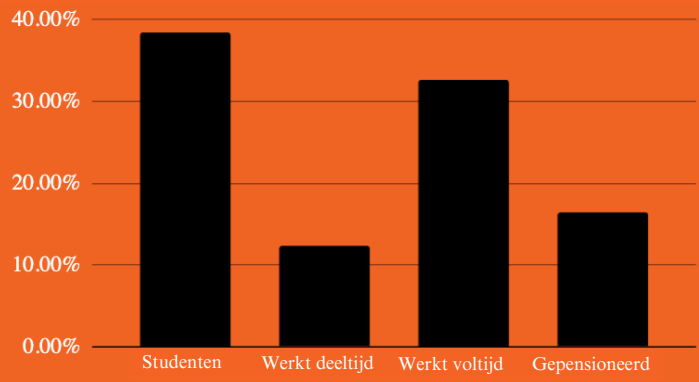

Wie ervaart overlast?

Van alle geënquêteerden die aangaven overlast te ervaren (316) is ruim 40% student. Dat komt grofweg overeen met de wijkdemografie op pagina 4.

Ervaren overlast soms of vaak/altijd

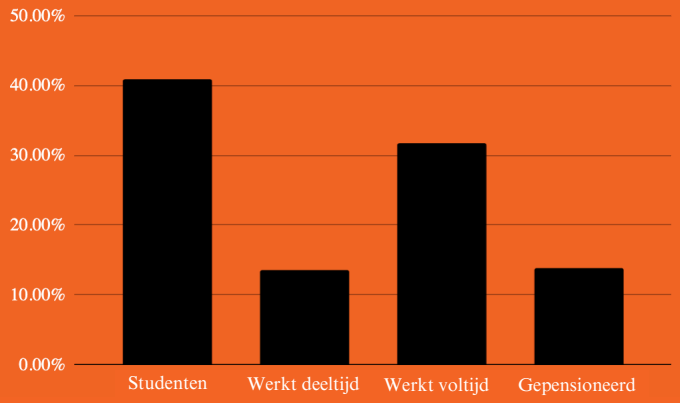

Wanneer je kijkt naar de specifieke groep die vaak/altijd overlast ervaart (97) dan is het percentage bij werkenden en gepensioneerden significant hoger; ongeveer 10%.

	Soms		Vaak / altijd
Studenten	**40,9%**	→	**31,7%**
Werken voltijd/ gepensionerden	**45,6%**	→	**55,8%**

Waar wordt de meeste overlast ervaren?

Hoewel in vrijwel alle 4 kwartieren van de Schildersbuurt overlast wordt ervaren, valt op dat in kwartier 1 en kwartier 2 de overlast hoger is dan elders.

Kwartier 1: (48-59% soms, 17-22% vaak/altijd)

Kwartier 2: (51-63%, 19-27% vaak altijd)

Kwartier 3: (39-48% soms, 21-26% vaak/altijd)

Kwartier 4: (31-42% soms, 16-21% vaak/altijd)

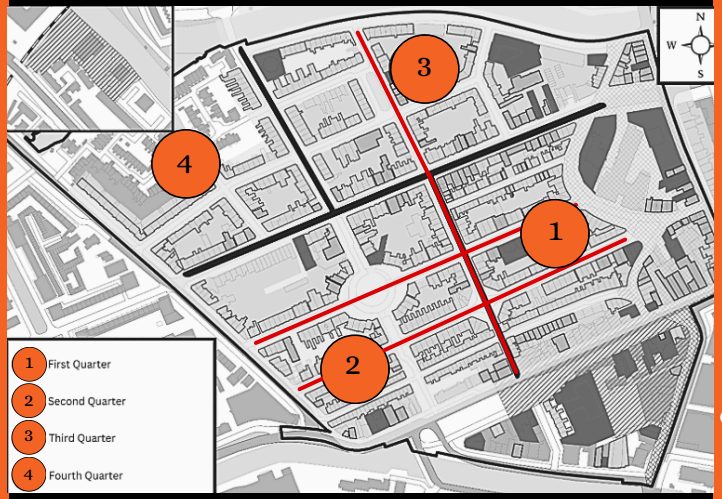

In negatieve zin springen de straten Jozef Israëlstraat, H.W. Mesdagstraat & Taco Mesdagstraat eruit.

Jozef Israëlstraat (soms (12), vaak/altijd (7)
H.W. Mesdagstraat (soms (10), vaak/altijd (10)
Taco Mesdagstraat (soms (6), vaak/altijd (6)

Huisnummers of namen zijn niet opgenomen en het opgeven van de woonstraat was optioneel. De gegevens die voor de analyse worden gebruikt, worden volledig vertrouwelijk behandeld en zijn voor niemand toegankelijk, ook niet voor autoriteiten.

Overlast melden

Buurtbewoners die overlast ervaren, kunnen dat melden via de gemeente of de politie. Een deel van de buurtbewoners meldt echter niet, vanwege uiteenlopende redenen.

De gunfactor speelt zeker een rol, want een grote groep die zelf ook overlast ervaart meldt dat niet omdat ze 'zelf ook weleens een feestje geven'. Toch valt ook op dat er een groep is die slechte ervaringen heeft gehad met het melden van overlast.

"Hoe vaak heeft u besloten overlast niet te melden omdat u..."

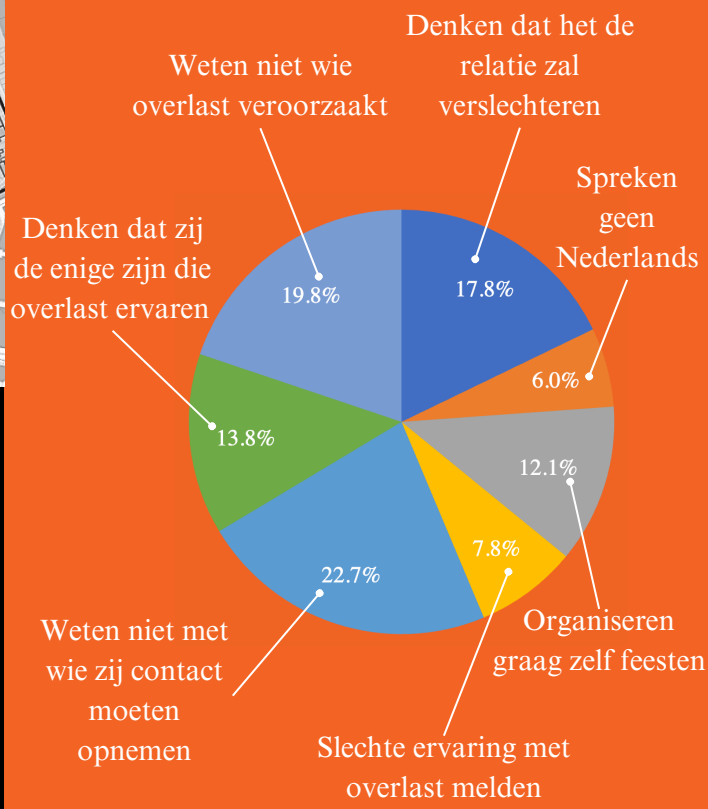

Overlast melden

Buurtbewoners die overlast melden, zijn niet altijd tevreden met hoe de gemeente of de politie op de melding reageert.

Tevredenheid over reageren gemeente op overlast

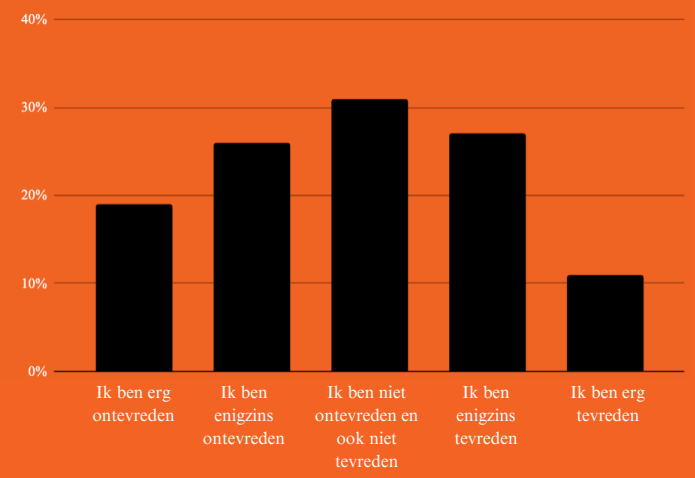

Tevredenheid over reageren politie op overlast

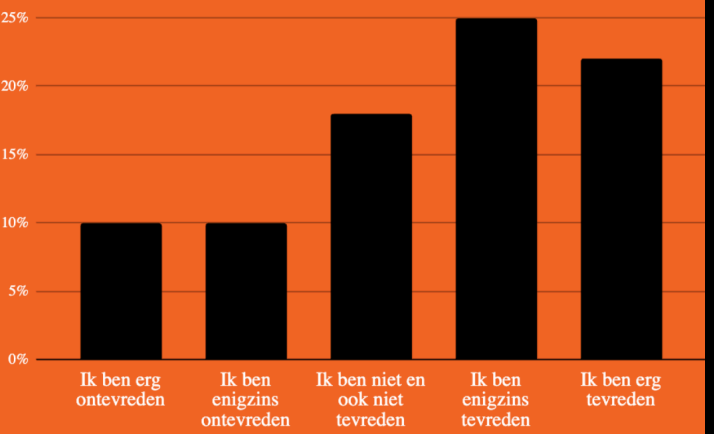

Overlast melden

Omdat ervaringen rondom het afhandelen van overlast meldingen sterk subjectief zijn, vroeg deze vragenlijst ook naar persoonlijke ervaringen.

Op de vraag:
“Op welke manier zou de Gemeente Groningen haar reactie op het melden van overlast kunnen verbeteren?”,
antwoordden buurtbewoners:

"Ervoor zorgen dat er iets gebeurt is het belangrijkste."

"Betere klachtmelding en adequate afhandeling."

"Door vaker bereikbaar te zijn."

"Serieus werken aan een oplossing en bestaande regels handhaven. Houd huisbazen/verhuurders verantwoordelijk."

"Feedback geven aan bewoners over de genomen acties."

"Neem direct contact op."

"De specifieke situatie beter aanpakken."

"Door een duidelijke escalatieladder te hebben en hierover te communiceren. Zo weet iedereen in de buurt waar ze aan toe zijn."

"Door het aantal studenten per buurt/straat te beperken en strengere sancties op te leggen."

Overlast melden

Op de vraag:
“Hoe kan de Politie overlastmeldingen vergemakkelijken/verbeteren?”,
antwoordden buurtbewoners:

“Sneller komen” (vaakst aangegeven)

“Handhaaf de regels, doe rondes door de buurt om ervoor te zorgen dat er geen lawaai is. Zodat de bewoners niet altijd degene hoeven te zijn die bellen, maar dat zij (de politie) een actievere rol spelen."

"Efficiënter en responsiever zijn en praktische maatregelen nemen die het lawaai doen stoppen."

"Het makkelijker maken om overlast te melden."

"Niet agressief zijn, en niet slechts één keer komen en alleen kloppen."

"Terugkoppelen aan de melder wat er met de melding is gebeurd, mogelijk via een overlastbureau."

GROEPSAPPS

Een manier om met overlast om te gaan is om laagdrempelig met je buren in contact te staan. Dat kan via bijvoorbeeld een appgroep. **91,6%** van de bewoners uit de Schildersbuurt gebruikt **dagelijks** Whatsapp.

Van deze groep zit 35,5% wel in een appgroep van de buurt of huis. Redenen om lid te zijn van een appgroep zijn:

- **53,7%** voor informatie over huis/straat/buurt
- **19,5%** om overlast aan elkaar te melden
- **16,8%** om elkaar te helpen
- **10,1%** om af te spreken en activiteiten te ontplooien

Het lijkt erop dat deelname aan een Whatsappgroep niet alleen bijdraagt aan het oplossen van overlast zonder tussenkomst van de gemeente of politie, maar dat het ook kan helpen om de sociale cohesie in de buurt te bevorderen.

BELANGRIJKE RESULTATEN

GROEPSAPPS

Er is ook een grote groep mensen (64,5%) die niet lid is van een Whatsappgroep voor huis/straat/buurt. Redenen om niet lid te zijn van een appgroep voor de buurt is:

- **61,6%** Geen kennis van/uitnodiging gehad voor een buurtapp/groepsapp
- **3%** Huisgenoot/partner is al lid van een buurtapp
- **35,4%** geen interesse om lid te zijn van een buurtapp

Een aantal buurtbewoners gaven aan dat ze graag lid wilden zijn van een groepsapp voor de buurt als er één was.

INSTITUTIONS

In en om de Schildersbuurt zijn er tal van instellingen die zich inzetten voor het bevorderen van sociale cohesie, het aanpakken van veiligheidskwesties of voor andere behoeften van bewoners. Echter, niet iedere buurtbewoners is zich bewust van het bestaan ervan.

- **Wij Groningen**: 43% van de respondenten gaf aan er nog nooit van gehoord te hebben.
- **Wijkraad:** 49% van de respondenten gaf aan niet op de hoogte te zijn van het bestaan ervan.
- **Wijkagent**: 43% van de respondenten gaf aan nog nooit van deze instelling gehoord te hebben.
- De Schildersbuurt **Facebookpagina**: 75% van de respondenten gaf aan er nog nooit van gehoord te hebben.
- **Bewonersvereniging 1e** Schilderskwartier**:** 66% van de respondenten was niet op de hoogte van deze bewonersvereniging.
- **Bewonersvereniging 2e** Schilderskwartier: 71% van de respondenten had nog nooit van deze vereniging gehoord.
- **Bewonersvereniging 3e** Schilderskwartier: 73% van de respondenten gaf aan er nog nooit van gehoord te hebben.

2002 Map Schildersbuurt

"Er is een groot studentenhuis waar meer studenten wonen dan volgens de gemeente zijn toegestaan. Dit verstoort de cohesie in de buurt en veroorzaakt veel overlast."

Vrouw, 78, gepensioneerd

Quotes van buurtbewoners

"Ik heb vaak gebeld om overlast te melden vanuit een studentenappartement. De politie heeft er een melding van gemaakt, maar is slechts één keer langsgekomen. Zij vertelden me dat het geluid niet 'hard genoeg' was om er iets aan te doen. Maar het lawaai gebeurt meestal op doordeweekse avonden en weekenden, en het verhindert me om van een rustige omgeving in mijn huis te genieten. Ik begin de hoop te verliezen dat de politie ooit een waarschuwing zal geven aan de studenten, en ze zullen gewoon blijven feesten zoals ze willen. Het is een gedoe om elke keer de politie te bellen."

(Vrouw, 31, student/deeltijder)

2023 Foto genomen tijdens het flyeren

"De buurt is erg lawaaierig en er zijn veel gesprekken, vooral 's avonds in mijn straat, maar ik heb nu geaccepteerd dat dit erbij hoort en daarom voel ik me niet gedwongen om te melden. Ik denk ook dat als je je buren kent, je ook meer begrip voor elkaar hebt."

Vrouw, 22, student

Quotes van buurtbewoners

"Een escalatieladder en een goed werkend klachtensysteem zijn erg belangrijk om overlast aan te pakken!"

Vrouw, 46, werkend, deeltijd

2002 Map Schildersbuurt

"Is er een mogelijkheid om WhatsApp-groepen te delen, zodat nieuwe bewoners geïnformeerd kunnen worden en kunnen deelnemen (zoals wij)?"
(Vrouw, 34, werkend)

"Het is een hele fijne buurt om in te wonen. Natuurlijk is er af en toe lawaai en ik denk dat dat mogelijk moet zijn. Anders moet je niet in de stad wonen. Ik ben erg blij met het beleid dat het na 21.00 [red. 22.00] uur rustig moet zijn."
(Man, 27, werkend)

2023 Flyeren in de straten van de Schildersbuurt

2023 Flyeren in de straten van de Schildersbuurt

"Ik denk dat het niet Nederlands zijn en de taal niet spreken me uitsluit van veel sociale buurtactiviteiten."

Man, 20, student

“De tijdelijke bewoners zijn zich minder bewust van hun omgeving en dragen vaak niet bij aan de sociale cohesie van de buurt."

Vrouw, 54, werkend

Sociale cohesie

Appgroepen
Buren in de Schilderswijk kunnen laagdrempelig met elkaar in contact komen via appgroepen. Veel buurtbewoners gaven in de enquête aan dat ze wel lid willen zijn van een buurt/straatapp. Dit kan helpen de sociale cohesie in de wijk te versterken en het kan helpen om op een laagdrempelige manier overlast aan elkaar te melden.

Huis of buurtbijeenkomsten
Een andere manier om mensen bij elkaar te brengen zijn welkomstbijeenkomsten voor nieuwe bewoners. Tijdens een dergelijke bijeenkomst kunnen buurtbewoners onder genot van een kop koffie elkaar beter leren kennen, elkaar wijzen op de leefregels en ze wijzen op buurtappgroepen of activiteiten in de buurt.

Maandelijkse bijeenkomsten
Maandelijkse bijeenkomsten zoals picknicks of spelletjesavonden kunnen ook de sociale cohesie in de wijk verhogen. Deze bijeenkomsten zouden ook aantrekkelijk gemaakt kunnen worden voor internationale studenten of expats, zodat ze zich wat meer verbonden voelen met de plek waar ze wonen.

Kenbaarheid buurtorganisaties en instituten om de wijk
Het helpt om op verschillende manieren meer ruchtbaarheid te geven aan het bestaan van de verschillende organisaties in en om de wijk. Denk hierbij aan de besturen van de verschillende kwartieren, maar ook de kenbaarheid van Wij Groningen kan worden vergroot.

Overlast

Rondes door de wijk
De politie zou enkele rondes kunnen maken in de buurten/straten die het meest overlast ervaren om ervoor te zorgen dat de overlast in de straten daalt. Over het algemeen draait het om het eerste en tweede kwartier, in het specifiek over de Jozef Israëlstraat, Taco Mesdagstraat en H.W. Mesdagstraat.

Probeer verhuurders te betrekken
De gemeente kan proberen verhuurders (pandeigenaren, huisbasen) te betrekken bij de problematiek, en hen hierin een verantwoordelijkheid te geven.

Heldere escalatieladder
Het zou helpen om een duidelijke escalatieladder te hebben en deze regelmatig naar bewoners/overlastveroorzakers te communiceren.

Melden

Verbeter het meldsysteem voor overlast
De gemeente en de politie zouden het gemakkelijker en effectiever voor bewoners kunnen maken om overlast te melden. Dit zou mensen kunnen motiveren om vaker te melden als ze overlast ervaren.

Overlast aan elkaar melden
Nieuwe WhatsApp-groepen en een betere sociale cohesie zouden problemen van overlast kunnen verminderen.

Routes voor melden goed communiceren
Dit onderzoek laat zien dat sommige bewoners geen overlast melden doordat sommige informatie niet duidelijk wordt gecommuniceerd (bijvoorbeeld met wie je contact op kunt nemen). Andere bewoners denken dat ze de enige zijn die er last van hebben en ondernemen geen actie. Duidelijkheid vanuit alle betrokken partijen (ook georganiseerde bewoners rondom overlast) kan helpen bij het gevoel dat je er als bewoner niet alleen voor staat.

Terugkoppeling aan melders
De gemeente en de politie moeten beter aan overlastmelders terugkoppelen wat er met de melding is gebeurd. Dit leidt tot meer vertrouwen en een betere meldingsbereidheid.

Colofon
Brochure opgesteld door: Cato Bootsma, Jone Hamburg, Bianca Andrei
Eindredactie: Vincent Hazelhoff en Yfke Ongena

Deze brochure is tot stand gekomen dankzij: Nienke Alkema, Bianca Andrei, Inge Bakker, Cato Bootsma, Jone Hamburg, Lars Jansen, Dorien Jellema, Julia Klooker, Anna Liemberg, Gerard de Muinck, Yfke Ongena, Ninke Stukker, Berni Thomassen.

Contact:
Wetenschapswinkel Taal, Cultuur en Communicatie
tawi@rug.nl
www.rug.nl/wewi